

TARİH: 9.6.87

"TKP'NİN SESİ RADYOSU"NUN GÜNLÜK YAYIN PROGRAMI:

Haberler:

Yazan: Y.İ.

Spikerler:

1. - 84 köyde yapılan belediye başkanlığı seçimleri.
2. - DYP Genel Başkanı Hüsemattin Cindoruk erken seçim çağrısında.
3. -Eski hava generali A.Tenekeci, NATO savaş uçakları için Konya'ya kurulması planlanan eğitim üssünü savunmaya kalkıştı.
5. - Enflasyon oranı % 4,9 olarak açıklandı.
6. - Türk Dilinin özelleşip gelişmesine ve güçlenmesine ağırlık verip
7. öncülük yapmak için Dil Derneği kuruldu.
8. - Federal Almanya Kürdistan İşçi Dernekleri Federasyonu KOMKAR'ın
9. 9. Kurultayı 20-21 Haziran günlerinde toplanıyor.
- 10.- Alman Demokratik Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında
11. işbirliği.
12. - Varşova Anlaşması Örgütü'nün Mayıs ayı sonunda yapılan Berlin
13. toplantısının yankıları sürüyor.
14. -"Silahsızlanma ve karşılıklı güven" toplantısı 5 gün sürecek.
15. - Japonya'nın Nagazaki kenti Belediye Başkanı H.Magaşima Fransa'nın geçtiğimiz günlerde Güney Pasifik'te nükleer silah denemesi yap.

GÜNÜN YORUMU:

Yazan:

Spiker:

Başlığı: "Ekonomide çare nerede aranmalı"

Konusu:

Y A Z I L A R:

Yazan:

Spiker:

- 1-"Türkiye ve dünyada olaylar olgular"
- 2-"Sovyet ülkesi, sovyet yaşamı"

TKP'nin Sesi

Salı: 9.6.87

Bu yayınımda "Türkiye'de ve dünyada olaylar olgular" programımızdan sonra "Ekonomide çare nerede aranmalı" başlıklı günün yorumunu sunacağız. Daha sonra "Sevvet ülkesi, sevvet yaşamı" programımızı dinleyeceksiniz.

--

Türkiye ve dünyada olaylar olgular" programınızı dinlediniz. Biraz sonra "Ekonomide çare nerede aranmalı" başlıklı günün yorumunu sunacağız.

Bugünkü Sevvet ülkesi, sevvet yaşamı" programımızda ise, Sevvetler Birliği'nde dil sorununun ele alacak ve Sevvet Barış forumu tanıtacağız. ~~Serhat~~ Programımızın serhat cevaplar bölümünde komünizm kuruculuğunda demokrasinin önemi" ~~konuşmasını~~ ele alacağız.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

--- 84 köyde yapılan belediye başkanlağı seçimlerini değerlendiren SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, iktidarın başarısız olduğunu belirterek, ANAP'ın kendi kurduğu belediyelerde seçim kazandığını ve sonuçları genelleştirmenin hata olacağını vurguladı. İnönü, "ANAP'ın bir genel seçimde şanslı olmadığını biliyor ve sayın Başbakan da biliyor ve sayın Özal artık erken seçimden söz etmiyor" dedi.

--- DYP Genel Başkanı Hüsemattin Cindoruk erken seçim çağrısında bulundu ve "hükümet bu seçimleri baskı ile kazandı. Erken seçim halinde ANAP yüzde 10'luk barajı bile aşamaz. ANAP öteki 12 Eylül partileri gibi siyasi partiler mezarlığındaki yerini alacaktır" dedi.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

emekli haya generali
Bakanı/Abdullah Tenekeci, 1977 yılında Lokhid uçak şirketinden aldığı milyonlarca dolarlık rüşvet nedeniyle hava kuvvetlerindeki görevinden alınmıştı.

Devlet Bakanı Tenekecinin gerçekleri saptıran sözleri ~~kxx~~ kamuoyunda büyük tepki yaratmış bulunuyor. ~~Üxxx~~ Konya'da muhalefet partilerinin il başkanlarından, eski parlamenterlere, çeşitli meslek gruplarındaki yurttaşlara kadar uzanan geniş bir kesim üssün getireceği zararları ~~hatırlatıyor ve~~ ~~hatırlatılarak~~ bölgede toplu göçün başlayabileceğini, bitki örtüsünün tamamen tahrip olacağını, 15 metreye kadar inecek uçakların yaratacağı gürültüye, en küçük canlılığın bile dayanamayacağını vurguluyorlar.

--- Enflasyon konusunda rakam açıklamasına izin verilen tek resmi kurum olan Devlet İstatistik Enstitüsü Mayıs ayında fiyat artış oranını yüzde ^{4.9}5 olarak gösterdi. Bu verilere göre tüketici fiyatlarındaki artış oranı Mayıs ayı itibariyle yıl sonuna kadar yüzde 41'e ulaşmış oluyor. Bilindiği gibi Özal hükümeti bu yılki enflasyon oranının yüzde 20 olacağını öne sürmüştü. Ancak bu rakam daha yılın ilk altı ayında aşılmış ~~olarak~~ bulunuyor.

 --- Türk dilinin özleşip gelişmesine ve güçlenmesine katkıda bulunmak,
 bu konuda uğraş verenlerle dayanışma~~da~~ sağlayarak uygar ve barışçı
 çabalarla, bilimsel, ^{yazınsal, ekinsel} edebî, ^{kültürel} ve sanatsal etkinliklere ağırlık
 verip, öncülük yapmak amacıyla Dil Derneği kuruldu. ^{Hatırlanacağı gibi} Atatürk'ün kurdu-
 ğu ve mirasının belli bir bölümünü bağışladığı Türk Dil Kurumu
 Atatürk'ün variyeti ^{şifrenerek} kapatıldı ve ^{de} 12 Eylül rejimi tarafından, üyelerinin görevine
 son verildi. Türk Dil Kurumu'nun eski üyeleri tarafından ~~kurularda~~
 kurularak ~~fa~~ çalışmalarına başlayan derneğin Genel başkanlığına
 SBF eski dekanı Profesör Cevat Geray, Asbaşkanlığa Tahsin Saraç,
 Genel Yazmanlığa da Doçent Doktor Aydın Köksal getirildiler.

--- Federal Almanya Kürdistan İşçi Dernekleri Federasyonu KOMKAR'ın 9.Kurultayı 20-21 Haziran günlerinde toplanıyor. Düsseldorf kentinde toplanacak kurultayda, Federal Almanya'da çalışan göçmen Kürt işçilerinin durumu, Türkiye Kürdistanındaki baskılar ve ~~uluslararası~~ barış ve silahsızlanma sorunlarının ~~ekonomik~~ ele alınacağı belirtiliyor.

Kurultayın ana belgelerinden bazıları ise şöyle: "Nükleer silahlardan arındırılmış birdünya, Kürt ulusuna kendi kaderini tayin hakkı, sürgün ve yocketme uygulamasına son, Türkiye ve Kürdistan halklarıyla dayanışma, Federal Almanya'daki Kürtlerin varlığı resmen tanınmalıdır- eşit haklar verilmeli, Yabancılarla yerel seçim hakkı, 35 saatlik çalışma haftası."

-----Alman Demokratik Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında işbirliğini geliştirmek için, bu arada karşılıklı vize zorunluğunun kaldırılması konusunda anlaşmalar imzalandı. Çin K.P. Genel sekreteri ve Başbakan Ziyao Ziyang'ın ADC ziyareti sırasında ayrıca, ASBP ile ÇKP arasındaki işbirliğinin etkinleştirilmesi konusunda görüş birliğine varıldı. ASBP Genel Sekreteri ve ADC Devlet Başkanı Honeker, konuğu onuruna verilen yemekte yaptığı konuşmada, Çin halkının ÇKP'nin yönetiminde ülkedeki sosyalist modernizasyon alanında elde ettiği başarılar dolayısıyla Çin heyetini kutladı. Honeker daha sonra, ADC halkının Çindeki önemli değişiklikleri büyük bir sempati ve dikkatle izlediğini söyledi. Ziyao Ziyang da, yaptığı konuşmada, savaşın önlenmesi, politik diyalogun etkinleştirilmesi davasına ADC'nin önemli katkılarda bulunduğunu belirterek, Varşova Antlaşması Politik Danışma Komitesinin, iki askeri paktın doktrinlerinin ele alınması önerisini içtenlikle desteklediklerini kaydetti.

--- Varşova Anlaşması Örgütü'nün Mayıs ayı sonunda yapılan Berlin toplantısının yankıları sürüyor.

Hindistan Barış ve Dayanışma Örgütü, sosyalist ülkelerin silahsızlanma konusunda yapıcı bir yaklaşım getirdiğini ve bu yaklaşımın gerek Avrupa'da gerekse Asya'da güvenliği artırma açısından ~~çok~~ çok önemli olduğunu ~~söyledi~~ açıkladı.

Kore Halk Cumhuriyeti'nde yayınlanan Nodens İn Mun gazetesinde ~~da~~ de, Varşova Anlaşması Örgütü'nün toplantısında kabul edilen askersel doktrinin, ~~bu~~ bu pakta üye ülkelerin askersel stratejisinin savunmaya yönelik olduğunu kanıtladığı belirtildi.

~~25 ülkeden~~

--- ~~20'nin üzerinde ülkeden silahsızlanma uzmanlarının, ve politikacıların ve bilim adamlarının~~

--- "Silahsızlanma ve karşılıklı güven" sorunlarını görüşmek üzere 25 ülkeden silahsızlanma uzmanları, politikacılar ve bilim adamları Sovyetler Birliği'nin Karadeniz sahilindeki Soçi kentinde biraraya geldiler. Pazartesi günü başlayan ve 5 gün sürecek olan toplantıda, Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika arasında Reykyavik'te yapılan görüşmeler temelinde silahsızlanma konusunda hükümetlere ve tüm dünya kamuoyuna sunulacak tavsiyeler belirlenecek.

--- Japonya'nın Nagazaki kenti Belediye Başkanı Hitoşi Magaşima, Fransa'nın geçtiğimiz günlerde Güney Pasifik'teki ~~Merke~~ nükleer silah denemesi yapmasını kınadı. İkinci Dünya Savaşı ^{sonunda} ~~nda~~ Amerika'nın attığı atom bombasıyla yerle bir edilen Nagazaki kentinin belediye başkanı, Fransa'nın nükleer denemeleri durdurmasını ve nükleer silahsızlanna için çaba göstermesini istedi.

--- İngiltere'de 200 bin dolayında emekçi ücret artışı istemiyle 2 günlük grev yaptılar. Çok sayıda devlet dairesi grevden etkilenirken ~~hava ulaşımında~~ ~~ken, hava ulaşımında da~~ ~~gerekli~~ ~~gerekse~~ ~~duş~~ ~~seferlerinde~~ ~~ya~~ ~~tanı~~ ~~ken~~ ken, hava ulaşımında da seferlerin bir kısmı hiç yapılamadı, bir kısmı da gecikmeyle yapılabilirdi. Gümrük memurlarının da greve katılmaları nedeniyle ~~yüzlerce~~ yüzlerce araç Dover ve Ramsgeyt limanlarında uzun kuyruklar oluşturdular.

--- Kanada'nın Toronto kentinde yapılan bir gösteride, ^{Amerikan yönetiminin} Amerika'nın Orta Amerika'ya müdahalesi kınandı.

Amerikan Konsolosluğsönünde yapılan, yaklaşık 50 örgütten 800'ün üzerinde kişinin katıldığı gösteride konuşmacılar Amerika'nın Nikaragua'da "kontra"lara x mali ve askeri yardım yapmasını protesto ettiler.

--- Afganistan Hükümeti, önceden ilan ettiği af uyarınca, Kunduz eyaletinde karşı devrimci harekete katıldıkları için/çeşitli hapis cezalarına çarptırılmış 100'ün üzerinde hükümlüyü daha serbest bıraktı.

Bu arada silahlı çetecilerden 65 kişi daha gönüllü olarak silahlarını bırakırken, Pakistan'da bulunan karşı devrimcilerden 75 kişi de Afganistan'a döndüler.

--- Kuveyt Dışışleri Bakanı Şeyh El Sabah El Ahmet, Birleşik Ameri-
~~ka'nın~~ ka'nın ülkede askeri üs kurmasına izin verilmeyeceğini
ni açıkladı. İngiliz Royter Ajansı, Birleşik Amerika'nın Basra Körfe-
zinde kıyısı bulunan kimi ülkelerle, ~~üslendirmek~~ savaş uçaklarını üslendirmek amacıyla görüşmeler yaptığını açıklamış-
tı.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA KURUMU

için ücretleri
 --- 1987 yılı ~~başından itibaren~~ işçi/ve memur maaşlarına yapılan
 zamlar 5 ay içinde eridi. Bazı mesleklerde ise gerçek gelirler
~~yılbaşından~~ yılbaşındaki düzeyinden daha da geriye gitti.
 Bilindiği gibi hükümet bu yılki enflasyon hedefini yüzde 20 olarak
 ilan etmiş ve kamu kuruluşlarında ücret ve maaşlardaki artışı
 bu tahmini orana göre belirlemişti. Buna göre yıl başında
 Haziran ayına kadarki memur maaş katsayısı 62'den 66'ya ~~yaklaşık olarak~~
 çıkartılmış, yakacak parası da 7 bin lira artırılmıştı. (Memur
 maaşlarındaki ^{altı aylık} artış oranı yüzde 14-19 dolayında gerçekleşti.
 Ancak öngörülen enflasyon hedefinin yılın ilk altı ayında
 aşılmasıyla birlikte maaş zamları ~~da~~ ^{bu süre içinde} ~~ilk 5 ayda~~ erimiş oldu.

Memur maaşlarındaki altı aylık gerileme ise çeşitli meslek gruplarına göre şöyle:

ii Maaşları 17 bin lira artış gösteren öğretmenler ~~ix~~ 3 bin 400 liralık bir gelir kaybına uğradılar. Maaşları 30 bin lira artan ~~hak~~ hakimler 6 bin, 20 bin lira artış gösteren ~~hakimlerin~~ mühendisler 2 bin 500 lira gelir kaybına uğradılar. Memurlar bu açıkları ya cepten yiyerek, ya da borçlanarak kapatmaya çalışıyor.

İşçilerin durumu ise bundan farklı değil. Bu yıl ortalama ücret zamlarının yüzde 25-35 arasında olduğu ve enflasyon oranının da yüzde 40'ın üstünde gerçekleşeceğinin daha şimdiden

gözönünde tutulursa, de kendiliğinden or-
belli olması, işçilerin ücretlerindeki gerilemeye ~~ixdaxgözlerrönnne~~
taya çıkar d.d. Yapılan hesaplamalara göre yıl sonuna kadar
kamu kesimi işçilerinin yüzde 10, özel sektör işçilerinin de yüzde
5 oranında bir gelir kaybına uğramaları kaçınılmaz görünüyor.

Enflasyon oranındaki büyük artış, ücret zamlarının enflasyon oranının altında kalması, sendikacılar arasında "ek zam isteği"ni gündeme getiriyor. ~~Ek zamların enflasyon oranının altında kalması, sendikacılar arasında "ek zam isteği"ni gündeme getiriyor.~~

Türk-İş Genel sekreteri Emin K ul da sendikalarda genel bir isteğin doğması durumunda ek zammın gündeme gelebileceğine işaret ediyor.

21

Şurası açık ki değerli dinleyiciler, işçilere, emekçilere, memurlara, dar gelir gruplarına kemer sıkırtmaya dayanan, daha az ücret, daha fazla sümürü ~~esasen~~ ilkesini temel alan Özal politikası sürdükçe, emekçilerin gelirlerindeki düşüş ~~da~~ ~~kaçınılmaz olacaktır~~ ancak çetin mücadelelerle önlenebilecek. Bunda ise sendikalara hem üyelerinin çıkarlarını savunmak, hem de sendika hakkı olmayan memurların hakkının korunmasında sözcülük yapmak görevi düşmektedir.

"Ekonomide çare nerede aranmalı ?"

Gazetelerin başlıklarını hep bir ^elikte izliyoruz. Sen zamanlarda artan enflasyona, yaşam pahalılığına ilişkin rakamlardan, verilerden geçilmiyor. Başbakan Özal'ın enflasyona ilişkin rakamların açıklanmasında tek kaynak ilan etmek istediği Devlet İstatistik Enstitüsü'nün verilerine göre bile, Mayıs ayında enflasyon oranı % 4.9 oldu. Bu, ^MMayıs ayı itibariyle son bir yıllık enflasyonun % 41'in üzerinde olduğu anlamına geliyor. Halbuki, hükümet 1987 için yıllık enflasyon oranını % 20 olarak ilan etmişti.

Hükümetin bu verilerden pek rahatsız olmuşa benzemiyor. Ne de olsa, ücretleri, taban fiyatlarını, memur katsayısındaki artışı, bu kendi ilan ettiği ama gerçekte yakından uzaktan ilgisi olmayan enflasyon oranına göre hesaplıyor. Bu tutumundan da vazgeçmiş değildir. Yaşam pahalılığına ilişkin devletin resmi organlarının verileri, hesaplamaları ortadayken

1988 yılı programının hazırlıklarına başlayan hükümet, kamu kuruluş-
larına yayınladığı genelgede, gelecek yıl ^{da} (enflasyon ~~enflasyon~~ oranının
%18 olarak göz önüne alınmasını istiyor.

~~24 Ocak ekonom~~ Uluslararası emperyalizm adına ekono-
mimizi denetleyen IMF'nin de durumdan rahatsız olduğuna ilişkin
hiçbir belirti yok. Aksine, çeşitli IMF yetkilileri, ~~durumun~~
~~karşılıkları~~ Özal'ın yeni bir seçimde işbaşına
gelmesinin ~~ne hizmet ettiğ~~ ~~ne hizmet ettiğ~~ ~~ne hizmet ettiğ~~ ~~ne hizmet ettiğ~~
Ancak, Hürriyet gazetesinin de yazdığı gibi, ~~bir~~
in olan bitenleri yakından izleyen IMF, bir seçim ~~in~~ hemen
sonrasında uygulamaya sokulacak acı reçetelerini hazırlıyor.

Gerçekte ne Özal hükümetinin, ne de IMF'nin enflasyonun düşürülmesi
gibi bir amaçları olmadı, olmamıştır. ~~En~~ Geçen 7 yıl bunu kanıtlıyor.
~~24 Ocak ekonom~~ 24 Ocak ekonomi politikası altında geçen

yılların ortalaması, alındığında yıllık ortalama enflasyon oranının yüzde 50'nin üzerinde olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Bugün, yalnız dar ve sabit gelirliilerin değil, sanayicilerin ve bah-
kacıların da yüksek sesle şikayetler de bulunduğunu görülmüş. İhtisatçıların
Bankacılar, devletin yüksek faizlerle çıkardığı tahvil ve ^{bono} ~~bono~~ kar-
şı ~~şikâyetleri~~ çıkarırken, banka faizi oranlarının sınırlandırıl-
dırılmasının, mevdat birikimini önlediğini söylüyorlar. Odalar Birliği
raporunda dile getirildiği gibi sanayiciler, yüksek faizli kredilerin
yüksek faizli olmasının yatırımları caydığını, yakın gelecekte
Türkiye'nin iç pazarını besleyecek, ayrıca ihracatı artıracak sanayi
ürünü bulmakta zorlanacağını belirtiyorlar.

#Hükümet, devlet tahvilleri ve benzerler ~~güya~~ yoluyla iç borçlanma-
yı sürekli tırmandırıyor. Veriler, yılın daha ilk üç ayında, 1987 bütçe
kanunda öngörülen sınırın aşıldığını ortaya koyuyor.

Hükümet dışödemeler dengesindeki açığın neden olduğu bütçe açığını kapatmak için ~~işberçlenmek~~ içberçlenmeyi tirmandırmaktan başka çare bulamıyor. ~~İşberçlenmek~~ Alınış olduğu içberç-
yüksek faizle
ları ve faizlerini ödemek için de (daha fazla berçlenmeye gidiyor.

Sorunlar
~~Bu kısır döngü, sanayicilerin birincisidir. Faizlerin düşmesini engelli-~~
yen bu kısır döngüdür.
yor. Bu sanayici ve işadamlarını kredi sıkıntısına sokuyor, geri öde-
nemeyen krediler ve kaçan mevduat yüzünden bankalar zorlanıyor.
Bu kısır döngüdür. Bu kısır döngüdür.
~~Bu kısır döngü, eğer müdahale edilemezse, sonu olmayan bir yeldur.~~

Bütçe açıklarının ardında yatan neden teşhis edilmedikçe, tedavi de mümkün görünmüyor. Türkiye ağır bir dışberç yükü altına sokulmuştur. Bu berç, Türkiye Lirasının sürekli değer kaybetmesi sonucu durduğu yerde artmaktadır. Türkiye her yıl daha fazla dışberç ödediği halde, berçları

azalmamakta, aksine daha da artmaktadır. Öte yandan hiçbir üretici faaliyeti olmayan silahlanma harcamalarının artması da gerek bütçe açığında, gerekse de dışberçların artmasında önemli bir etmen olmaktadır. Bunun nedeni, silahlı kuvvetlerin, yurt savunması ihtiyaçlarına göre değil de, Pentagon'un ^{görevi} ~~görevi~~ ^{biçtiği} ~~biçtiği~~ ^{ortadığı} ~~ortadığı~~ 'da jandarmalık rolünü yerine getirecek şekilde donatma masabalarıdır.

sorununa gerçekçi çözümler getirilmeden,
Dışberçlara ve silahlanma harcamalarına bir dur denmeden, 24 Ocak ekonomisi politikasının acı sonuçlarına son vermek olanaksızdır.

Bugün işçisinden, köylüsünden, işadamlarına bankacısına kadar herkesi feryada sürükleyen ekonomik ~~krisis~~ ^{bunalım}, bununla ilgili olarak bir döviz bunalımı ve enflasyon patlaması, ^{tekelbaskısı} ~~gerçekte~~ IMF'yi, uluslararası finans kapitali ve bunların ülke içindeki işbirlikçileri ⁿⁱ ~~ve~~ Özal'ı, başta da belirttiğimiz gibi, pek fazla rahatsız etmiyor. Bunlar bu yolla Türkiye'ye istediklerini dayatabilmeyi,

döviz bunalımı ve enflasyon patlaması tehditiyle, Türkiye'ye istediklerini dayatabilmek için, şantaja başvuruyorlar. Özal'a alternatif olabilecek bir hükümeti, çok ağır bir miras devralma tehditi ile yüz yüze getiriyorlar. Böylece muhalefeti pasifleştirme, iktidara aday olma amacından vazgeçirme denemesinde bulunuyorlar. Bunun yanı sıra, bir tehdit muhalefet taraftarından ciddiye alınmalı, ancak göre tutulmalıdır. Bunun sonu yoktur. Ülkede Özal hükümetine, son vermek isteyen bütün güçler, dışberg ödemeleri ve silahlanma harcamaları konusunda, bu sorunların çözüm yolları üzerinde ortak bir görüşe varmadan, bu temelde tehlikeleri ve olanakları halka açıklayarak açık bir mücadeleyi göze almadan, IMF'nin, uluslararası emperyalizmin ve içindeki işbirlikçilerinin tehdit ve şantajlarını etkisizleştiremez, öne koydukları hedeflere ulaşamazlar.

Özellikle uluslararası finans çevrelerinin ve Özal hükümetinin Türkiye'nin geleceğine ambargo koyma çabaları, Özal sonrası bir muhtemel bir hükümeti

KOMÜNİZM KURUCULUĞUNDA DEMOKRASİNİN ÖNEMİ

- Y. — Değerli dinleyiciler, bugünkü "sorular-cevaplar" köşemizde Sovyetler Birliği'nde demokrasi ve özyönetim konusunu işleyeceğiz. İlk sorumuz şöyle: --Sosyalizmde demokrasinin önemi nedir? Bugün Sovyetler Birliği'nde komünizm kuruculuğu yolunda demokrasinin mükemmelleştirilmesi hedefi ne anlama gelmektedir?
- N — Sosyalizm, insanlara geniş politik, sosyo-ekonomik ve kişisel hakların, özgürlüklerin tanındığı bir düzendir. Sosyalist toplumda politik, toplumsal ve ekonomik örgütlenme biçimleri halk yığınlarının aktifliği ve yaratıcılığı için geniş olanaklar yaratır. Amaç halkın giderek artan bir etkinlikle kendi kendini yönetmesini sağlamak, yani demokrasiyi genişletmektir. Bugün Sovyetler Birliği'nde sosyo-ekonomik

gelişmenin hızlandırılması stratejisini gerçekleştirecek temel güç insan faktörüdür. Tek tek herkesin kendi işyerinde, bölgesinde, örgütünde, böylece toplumda olup bitenlerden sorumlu olması, her düzeyde sorunların çözülmesi ve daha iyi bir yaşam için bizzat çaba harcaması gerekmektedir. Bu başarıldığı ölçüde Sovyet politik sistemi mükemmelleşecek, demokrasi daha da yetkinleşecek ve halkın öz yönetiminin güçlenmesi sağlanacaktır.

- Y. -Sovyet demokrasisinin yetkinleştirilmesi pratikte nasıl gerçekleştirilir?
- N -Demokrasinin yetkinleştirilmesinde Sovyet politik sisteminin çekirdeği sayılan komünist partisinin ve sosyalist devletin rolü büyüktür. Buna sendikalar, gençlik örgütü ve diğer toplumsal örgütler de eklenirse toplumun yüksek bir örgütlülük düzeyine sahip olduğunu söylemek abartma

olmayacaktır. Ancak, kuşkusuz ki sorun çok sayıda örgütün olmasıyla bitmiyor. Sorun bu örgütlerdeki milyonlarca üyenin aktif çalışmasını sağlamaktır. SBKP yöneticilerinin açıkça belirttikleri gibi, geçmişte şu yada bu örgütün pasif üyesi durumunda olma, sorumluluklarını yerine getirmeme, hatta yer yer kötüye kullanma gibi eğilimler yaygınlık kazanmıştı. Son iki yıldır bu gibi olumsuzluklara karşı etkin bir savaşım verilmektedir.

- 4 -Demokrasi nin geliştirilmesinde devletin büyük rolü olduğunu belirttiniz. Bildiğimiz gibi komünizm devletin ortadan kaldırılmasını, yönetimin tümüyle halkın özyönetimi haline dönüşmesini öngörüyor. Oysa bugün Sovyetler Birliği'nde komünizm kuruculuğunda devletin güçlendirilmesinden,

aktifleştirilmesinden söz ediliyor. Bu bir gelişki değil mi?

N -Hayır, bu bir gelişki değildir. Çünkü özyönetim devletin dışında değil içinde gelişmektedir. Bugün Sovyet devletinin en temel iç işlevi sosyalizmin geliştirilmesidir, buna geniş halk yığınlarının katılımını sağlamaktır. Bu anlamda devlet aygıtının ve çalışma biçimlerinin yetkinleştirilmesi, sosyalist özyönetimin güçlendirilmesi ve giderek komünist özyönetime doğru yönelinmesi için zorunludur. Bu sürecin gelişmesi, Lenin'in deyimiyle "devletten devletsizliğe" bir geçiş olacak, devlet örgütleri giderek politik niteliğini yitirecek ve bir erk organı olarak devlete gerek duyulmayacaktır.

Y -Bugün Sovyet toplumunda demokrasinin geliştirilmesi yolundaki kimi yeni uygulamalar, yasal değişiklikler olduğu söyleniyor. Bu konuda bilgi verir misiniz?

~~1985~~

1985 Nisan Plenumu ve 27. Kongreden sonra Sovyet toplumunda eleştiri-özeleştir ve açıklık ilkesi giderek yaygınlaştırılmaktadır. Her düzeyde sorumlular kendi çalışmalarının hesabını vermekte, toplumsal denetim güçlenmekte ve böylece kollektif çalışma için koşullar iyileştirilmektedir. İşyerlerinde onmilyonlarca insanın, üretimin ve işletmelerinde sorunlarını giderek artan ölçüde tartışmaları, kararları hep birlikte almaları ve ustabaşı, vardiye, atölye şeflerinden, fabrika ve sovhoz yöneticilerine kadar her düzeyde yöneticilerin, atamayla değil seçimle ^{19/} baş ^{14/} gelmeleri demokratikleştirmenin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır.

Diğer yandan tüm ülke çapında önem taşıyan sorunlar üzerine alınacak kararlar, çıkarılacak yasalar ulusal düzeyde tartışmalar açılma-

sından sonra sonuçlandırılıyor. Buna örnek olarak yakın geçmişte orta ve yüksek öğrenim reformu yasa taslaklarının ve ~~Meclis~~ devlet işletmeleri yasası taslağının tartışmaya açılmasını gösterebiliriz. Demokratikleşmenin önemli bir boyutu da, Sovyet seçim sisteminin mükemmelleştirilmesiyle ilgilidir. Buna göre birimlerde seçimlere birden fazla aday katılacak, seçimler süreci bürokratik ve formalist uygulamalardan arındırılacak ve böylece yığınların seçimlerde gerçek anlamda belirleyici olmaları ilkesi yaşama geçirilecektir.

Demokratikleşmenin önemli bir boyutu da, son iki yıl içinde Sovyet toplumunda yeni yığın örgütlerinin kurulmasıyla bağlıdır. Bunlara örnek olarak Emekliler Örgütünü, Kültür Fonunu, çeşitli sanatçı birlik

SOVYET BARİŞ FONU

4 50'li yıllardan itibaren sovyet halkı çeşitli toplumsal örgütlere "barış için kullanılsın" dileğiyle para bağışında bulunmaya başlamıştı. Gönderilen paraların büyük boyutlara ulaşması üzerine bu halk girişimini örgüt~~ili~~ hale getirme zorunluluğu doğdu. Böylece 1961 yılında SOVYET BARİŞ FONU ~~kuruldu~~ kuruldu.

Bugün Fonun tüm büyük yerleşim birimlerinde temsilcilikleri vardır. Ayrıca pek çok üretim biriminde ve okullarda Fona yardımcı gruplar vardır. 350 binden fazla olan tüm bu temsilcilik ve gruplarda 5 milyon civarında gönüllü aktivist çalışmaktadır.

^{oper. fonu} SBF'nin en yüksek organı 5 yılda bir toplanan genel konferansıdır. Konferanslar arası sürede üst organ ^{Fon} SBF Yönetim Kuruludur.

For 7 section binder

Bugün ~~SDP~~ YK Başkanlığını dünyaca ünlü satranç ustası Anatoli Kar-
pov yapmaktadır.

Soyuz Bary Formion

SDF'nin gelir kaynaklarını temelde halkın gönüllü bağışları oluşturmaktadır. Bunlar çok çeşitlidir: ^{doğrudan yarıdan} direkt kişisel bağışlar, subotnik adı verilen imeceler sonucu kazanılıp gönderilen paralar, özel olarak organize edilen gösteri, konser ^{ve} sergilerden ^{fon'a} elde edilen gelirler, çeşitli dini örgütlerin bağışları. SDF'ye yabancı ülkelere ^{den} vatandaşlarından da bağış gelmektedir.

Burjuva kitle iletişim araçları fonun gelir kaynakları ve bunların kullanımı hakkında olmadık şeyler yazmaktadırlar. İddialardan birisi halktan zorla para toplandığıdır. Oysa sovyet insan-

larını zorlayan, ^{fon} ~~SBP~~ YK ~~üyyesi~~ Başkan Yardımcısı şair Robert Rojdest-
venski'nin sözleriyle, "yalnızca vicdanları ve ş ehitler önündeki
borçları, yalnızca geleceğe olan inançları veyuntseverlikleridir".

Ukraynalı Aleksandra Derevskaya'nın savaş_ta evlat edindiği
48 çocuktan biri olan Fedor'un sözlerine kulak ~~verme~~ verelimiz:

"Annemizin bizi savaşta sokaklardan ~~topladığını~~ topladığını
söyleyebilirim. Çocuk yuvalarında hitlercilerin kuştıkları Lenin-
grattan getirilen en zayıf yetimleri evlat edindi. Bazılarımız öy-
le küçüktük ki, adımızı bile bilmiyorduk. Ben aileye katıldığımda
bir yaşındaydım. İlgi, ^{aile} sevgi, ^{aile} aile ocağı, ^{aile} aile geleneklerinin ne
olduğunu burada öğrendim. Hangi ulustan olduğumu bilmiyorum. Ama

Alman, Tatar, Rus, Ukraynalı... ~~Çocuk~~ların birbirlerini özkardeş olarak hissettiği bir ailede bunun ne önemi var ki?

Annem 59 yaşında ~~öldü~~ öldü . Her yıl annemizin doğum günü olan 23 nisanda tüm kardeşler biraraya geliriz. İster istemez bizi aynı ailede birleştiren nedenden, savaştan açılır söz. Yine aynı gün herkes ~~SDF~~ye ^{Soygel barış Fonuna} (gücü ölçüsünde) bağış yapar. Bu bir gelenek olmuştur bizim için".

Fonun harcamaları barış ve silahsızlanma sorunlarının incelenmesine, savaş karşıtı filmlerin çekimine, broşür, plakat ve rozetlerin hazırlanmasına gitmektedir.

~~SDF~~ ^{F21} elindeki olanaklarla emperyalist saldırı ve kıyımın kurbanlarına ve doğal afetlerden etkilenen ülke halklarına maddi yar-

dında bulunmaktadır. Viyetnam,Kamboçya,Lübnan, Nikaragua,Burkina Faso,Etyopya,Meksika ve dahe birçok ülke bu yardımlardan yararlanmışlardır. 1985 yılında, Demokratik Afganistan Cumhuriyetindeki ailelerini karşı devrimcilerle savaşta yitirmiş olan çocukların yaşadığı ve okuduğu "VATAN" adını taşıyan kuruma oldukça büyük miktar da maddi yardım yapılmıştır.

Sovyet Korum Fonu
SSCB, Sovyet Barışı Koruma Komitesi, Sovyet Gazileri Komitesi gibi 16 örgütün faaliyetlerini finanse etmektedir.

1985'de, gelişmekte olan 65 ülkeden 4 binin üzerinde öğrenci Fonun sağladığı yardımla SSCB'de öğrenim görmüştür.

SOVYET ÜLKESİ-SOVYET YAŞAMI

9.6.87

I2. Program(I6 Haziran I987)

N → İyi günler değerli dinleyicilerimiz. Bugünkü programımızda ilk olarak Sovyetler Birliği'nde dil sorununu ele alacağız. Ardından Sovyet Barış Fonunu tanıtacağız. "Sorular-Cevaplar" köşemizde ise "Komünizm kuruculuğunda demokrasinin önemi" başlıklı yazımızı dinleyebilirsiniz.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

100 den fazla dilde konuşan Sovyetler Birliği halkları dil sorunu-
nu nasıl çözmüşler ve Rusçanın artan önemi neye bağlıdır, bu yazımızda
kısaca bu soruları cevaplamaya çalışacağız.

Her şeyden önce şunu belirtelim:Sovyetler Birliğinde "resmi dil"
"devlet dili" diye birşey yoktur. Sovyet Anayasası ulusların eşit haklılı-
ğını belirtirken, yurttaşların kendi ana dillerinde veSovyet haklarının
diğer dillerinde serbestçe konuşabileceklerine işaret ediyor. SBKP'nin
27.kongresinde kabul edilen programında ise "SSCB'nin tüm yurttaşlarının
kendi ana dillerini kullanmadaki eşit haklarının ve bu dillerin özgürce
gelişmesinin gelecekte sağlanacağı"belirtilmektedir.

Bunun yanı sıra SBKP programı "Sovyet insanları tarafından çeşitli

uluslar arasındaki iletişim aracı olarak gönüllü kabul edilen Rus dilinin" önemine değiniyor. Bu önem nereden kaynaklanıyor? Birinci ve en basit neden şudur: 280milyonu aşan Sovyetler Birliği nüfusunun yarısından fazlasını Ruslar oluşturuyor. Tüm Sovyet toplumu içinde Rusça bilenlerin oranı %80'i aşıyor. Litvalının Ermeni'ye, ~~Le~~ Azarbaycanlı'nın Belorus'la ve Estonyalı'nın Tacik'le konuşabilmesi için gerekli olan ara dil, yani iletişim aracı doğal olarak Rusça oluyor.

Öte yandan Rusça bugün İngilizce, Fransızca, İspanyolca ve Almanca gibi dünya dilleri arasında yer alıyor. Dünya çapında Marksist Leninist felsefe, kültürve ideoloji alanlarında en fazla kitap ve yayın Rus dilinde basılıyor. Diğer dillerde yazılmış kaynaklar,

en başta edebiyat yapıtları ^{dünyada en fazla} Rus diline çevriliyor. "Objektif" sayılan Amerikan basını ^{da} dünya bilim, teknik ve kültüründe %28 informasyonun Rus dilinde yayınlandığını belirtmiştir. ^{izor:}

Ancak biz yine Sovyetler Birliğinde, dil sorununun çözümüne dönelim.

Ülkede Rusçanın giderek yaygınlaşması diğer dillerin gelişmesiyle gelişmiyor mu? Hayır, gelişmiyor. Leninci ulusal politikanın izlendiği Sovyetler Birliğinde okullarda, devlet dairelerinde, radyo, televizyon ve basında pek çok dil kullanılmaktadır. İki örnek verelim. Kırgızistan okullarında 7 dilde öğrenim görülüyor: Kırgız, Rus, özbek, Tacik, Dungan, Uygur, ve Alman dillerinde. Özbek radyo ve televizyonu ise 6 dilde yayın yapıyor: Özbekçe, Rusça, Kazakça, Karakalpakça, Tacikçe, ve Kırım-tatarları dilinde.

Ayrıca son zamanlarda kendi cumhuriyetinin dışında, bir başka Sovyet cumhuriyetinde yaşayan Sovyet yurttaşlarının birlikte yaşadıkları halkın dilini öğrenme çabaları yoğunluk kazanmaktadır. Örneğin; Eston ya'da yaşayan başta Ruslar olmak üzere diğer ulusların temsilcilerinin Estonyacayı öğrenmek istediklerini, ancak bunun için gerekli koşulların olmadığını açıklamaları ~~sonrasında~~ sonraki cumhuriyette çeşitli dil kursları açılmış, Eston okullarındaki Estonca öğrenimi dersleri iyileştirilmiştir.

Kuşkusuz Sovyetler Birliğinin ulusal diller konusunda ki deneyimi başta Kürt dinleyicilerimiz olmak üzere, ülkemizde ulusal ayrımcılık politikasına karşı olan tüm yurttaşlarımız için öğretici değer taşıyor. Sovyet deneyimi değişik diller, diller, ve geleneklere sahip onlar

(ca)

~~ce~~ farklı ulusun birlikte, dostça yaşayabileceğini kanıtlamaktadır. Böyle-
lesi bir başarının anahtarı Leninci ulusal politikadan başka birsey de-
ğildir.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

*** Çin Komünist Partisi Genel Sekreteri, Başbakan Zao Ziyang, Polonya'dan sonra, Doğu Avrupa gezisinin ikinci durağı olan Demokratik Almanya'ya gitti. Zao Ziyang, 18 gün sürecek olan gezisinde daha sonra Çekoslovakya, Macaristan ve Bulgaristan'ı da ziyaret edecek.

Çin basınında da yer aldığı gibi, Zao Ziyang'ın 5 sosyalist ülkeyi ziyareti, Çin'in bu ülkelerle ilişkilerinde yeni bir dönemi başlatacak. 1950'li yıllarda Çin ile Doğu Avrupa ülkeleri arasında sıkı bir işbirliği kurulmuş, ilişkiler geliştirilmişti. Zamanın Çin Başbakanı Çu En Lay ile önde gelen öteki liderler ve Doğu Avrupa ülkelerinin liderleri karşılıklı ziyaretlerde bulunmuşlardı. Daha sonra ise Çin ile bu ülkeler arasındaki ilişkiler kesintiye uğrumuş ve uzun süre önemli bir sorun olarak kalmıştı.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin resmi ajansı, Tso Tyanj'ın gazetesi ile ilgili yaptığı
görüşmelerini belirtiyor:2

(Çin Komünist Partisi Genel Sekreteri'nin şimdiki gezisi öncesinde ise, devletler arasındaki ilişkiler normalleştirildi ve partiler arasındaki ilişkiler canlandırıldı. Demokratik Almanya lideri Honeker'in geçen yılın Ekim ayında Çin'i ziyaret ettiğinde, her iki taraf partiler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi gerektiğinde bir görüş birliğine vardılar. Honeker'in bu ziyaretinden sonra Çin Komünist Partisi ile Doğu Avrupa'daki 5 sosyalist ülkenin partileri arasındaki ilişkiler adım adım geliştirildi.

Son yıllarda Çin ile Doğu Avrupa ülkeleri arasındaki diplomatik ilişkilerin düzeyi sürekli olarak arttı ve devlet ve parti olarak en üst düzeye kadar yükseldi. Çin Yapılan görüşmelerde sosyalist kuruluşu daha da iyileştirmenin ve sosyalizmin avantajlarını tam ola-

rak deęerlendirmenin yolları konusu önemli yer tuttu.

Çin'de şimdi bir reform politikası uygulanıyor. Ve bu çerçevede ekonominin yapısı değiştiriliyor. Ekonominin yanısıra politik sistem-
de de bir dizi reform yapıl^{ması öngörülüyor}acak. Çin ve ^{idare 5 sosyalist} Doğu Avrupa ^{Halk Cumhuriyeti}ülkesinin bu temelde ortak bir hedefleri var. Bu ülkeler, uzun bir aradan sonra ~~yeni~~ ve yeni bir yaklaşım içinde deney alışverişinde bulunarak birbirlerinin zayıf ve ~~güçlü~~ üstün yanlarını öğrenip , zayıflıklarını giderme yoluna gidebilirler.

~~Şimdiye kadar~~ Çin Komünist Partisi Genel Sekreteri Zao Ziyang'ın gezisinin şimdiye kadarki bölümünde yapılan görüşmelerden, açıklamalardan da görüleceği gibi, bu gezi ^{min} Çin ile Doğu Avrupa ülkeleri arasındaki ~~ilişkiler~~ ilişkilerin gelişmesine önemli katkısı olacak.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin resmî haber ajansı, söz konusu gezi ile ilgili programın daha sonra şu şekilde yer alacak: